

Dear Parents,

Session 2018-2019 is progressing quite well. We just had our 'Orientation Session' with Primary, Middle and Secondary schoolers parents and it was heartening to see your approach, co-operation and support. APS family extends gratitude for it.

A warm welcome to students who have joined our school this session. We stand committed to providing quality education to our children. The teachers follow a detailed plan of instruction that is guided by CBSE and AWES. SAMC is our pillar of strength as our teachers focus on holistic development of our students. We shall certainly continue to implement our 'Systems Approach' to support all students by using interventions to help each child make academic progress. Progress is best assured when student, parents and school are working towards same goal. It's like when every player is an active member, the team is sure to be the best and everyone is a winner. So let's strive to be all winners!

For Summer Break Assignments, practice sheets are devised to ensure revisions for coming assessment. Kindly go to the website: www.apsbinnaguri.org and follow these steps for the same

Steps to download:

- i. Browse the website→ Home page (first page of the website)
- ii. Then check the Bulletin Board→ link will be available.

OR

Home Page→ Click on 'APS News' option→ Choose Holiday Homework option from the dropdown menu.

We would also seek your co-operation to help lift up academics. We would welcome parents to offer their names for substitute facilitators/ teachers, judges for events round the year. Kindly e-mail at apsbinnaguril@gmail.com or give your details at Front Desk.

We truly believe that an entire community is needed to empower our students to become successful citizens. I look forward to a great year and working with such an amazing community.

Awaiting your constructive suggestions.

समय : 1 ½ घण्टे

पूर्णांक- 40

1. अपठित गद्यांश को पढ़कर उत्तर दीजिए।

एकस्मिन् वृक्षे अनेके खगाः वसन्ति स्म । तस्य वृक्षस्य कोटरे एकः गृध्रः अपि वसति स्म । सः तु वृद्धः
आसीत् अतः सः गृध्रः उत्पतितुम् असमर्थः आसीत् । एकदा गृध्रः बुभुक्षितः आसीत् । सः खगान् अवदत् – भो खगाः!
अहम् बुभुक्षितः अस्मि भोजनं च वाञ्छामि । अहं युष्माकं शावकानां रक्षां करिष्यामि ।

क. वृक्षे के निवसन्ति ?

ख. गृध्रः कुत्र वसति स्म ?

ग. बुभुक्षितः गृध्रः खगान् किम् अवदत् ?

घ. कः उत्पतितुं न शक्नोति ?

ङ. गृध्रः कथम् अस्ति ?

2. अपठित गद्यांश को पढ़कर उत्तर दीजिए

संसारे जनाः सुखम् इच्छन्ति । सुखं च धनेन एव प्राप्तुं शक्यते । अतः धनोपार्जनस्य आवश्यकता भवति ।
यस्य पार्श्वे धनं भवति सः सुखेन शेते । निर्धनं पुरुषं तु मित्राणि अपि त्यजन्ति । चौर्येण कपटेन च प्राप्तं धनं विनाशकरं
भवति । कृषिकर्मणा, व्यापारेण परिश्रमेण च प्राप्तं धनं फलति । यद धनं फलति तेनैव सुखं मिलति । कदाचित् धनहीनोपि
सुखी भवति । सुखम् तु मनसा अनुभूयते । यत्र संतोषः तत्रैव वस्तुतः सुखम् ।

क. संसारे के सुखम् इच्छन्ति ?

ख. सुखं केन प्राप्तुं शक्यते ?

ग. केन प्राप्तं धनं विनाशकरं भवति ?

घ. केन प्राप्तं धनं फलति ?

ङ. वस्तुतः सुखं कदा भवति ?

3. प्रश्नानां उत्तराणि लिखत

(क) व्यसनिनः किं नश्यति ?

(ख) कस्यां रोचमानायां सर्वं कुलं रोचते ?

(ग) कस्य यशः नश्यति ?

(घ) सिंहस्य नाम किम् आसीत् ?

(ङ) गुहायाः स्वामी कः आसीत् ?

(च) सिंह कस्मिन् समये गुहायाः समीपे आगतः ?

(छ) हस्तपादादिका क्रियाः केषां न प्रवर्तन्ते ?

10. निर्देशानुसारं उत्तरत (निर्देश के अनुसार उत्तर दिजिए)

- (क) पिशुनस्य मैत्री नश्यति । (रेखान्कित पद आधृत्य प्रश्न निर्माणं कुरुत)
(ख) तद्परमं पशूनाम् । (श्लोकांशं पूरयत)
(ग) राधा अपि नृत्यति (अब्यय पदं चिनुत)
(घ) मूर्खं वैद्यः! अलं परिश्रमेण ।(कः कं प्रति कथयति लिखत)
(ङ) “गिरीशः”शब्दस्य (संधि विच्छेदं कुरुत)

11 . प्रत्ययं योजयित्वा शब्दान् लिखत (प्रत्यय जोडकर शब्द लिखिए)

- (क) गम् + क्त्वा
(ख) खाद्+ क्त्वा

12. प्रत्ययं वियोज्य शब्दान् लिखत (प्रत्यय जोडकर शब्द लिखिए)

- (क) पक्त्वा
(ख) नित्त्वा

13. संधि विच्छेदं कुरुत (संधि विच्छेदं कुरुत):-

- (क) मुनीश्वरः
(ख) यद्यपि
(ग) लाकृति :

समय : 1 ½ घण्टे

पूर्णांक- 40

1. अपठित गद्यांश को पढ़कर उत्तर दीजिए ।

पूरा हस्तिनापुर राज्ये एकः धनुर्विद्यायाः आचार्यः आसीत् । तस्य नाम द्रोणाचार्यः आसीत् । द्रोणाचार्यः शस्त्रविद्यायां निपुणः आसीत् । सः कौरव – पांडवानां गुरु आसीत् । तस्य प्रशंसाम् आकर्ण्य एकः भिल्लबालः

द्रोणाचार्यस्य समीपे आगच्छत् अवदत् च – गुरो! नमस्ते ।

- क) धनुर्विद्यायाः आचार्यः कः आसीत् ?
- ख) 'समीपे' शब्दस्य अर्थं लिखत ?
- ग) 'राज्ये' शब्दस्य विभक्ति लिखत ?
- घ) द्रोणाचार्यः केषां गुरुः आसीत् ?
- ङ) कः द्रोणाचार्यस्य समीपे आगच्छत् ?
- च) अपठित गद्यांश को पढ़कर उत्तर दीजिए ।

2. "भारतम्" एकः विशाल ; देशः अस्ति । देशस्य अधिकांशाः जनाः ग्रामे वसन्ति । अस्माकं देशः कृषिप्रधानः अस्ति । देशस्य अर्थव्यवस्थायाः आधारः "कृषिकार्यम्" अस्ति । कृषकाः ग्रामे वसन्ति । कृषकं विना भारतं भारतं न अस्ति । अतः भारतस्य कृषकाणां जीवनं ज्ञातुं ग्राम्यजीवनस्य चर्चा आवश्यकी अस्ति ।

- क. देशस्य अधिकांशाः जनाः कुत्र वसन्ति ?
- ख. भारत देशः कः प्रधान देशः अस्ति ?
- ग. भारतस्य अर्थव्यवस्थायाः आधारः किम् अस्ति?
- घ. कं विना भारतं भारतं न अस्ति ?
- ङ. भारतस्य कृषकाणां जीवनं ज्ञातुं ग्राम्यजीवनस्य चर्चा आवश्यकी अस्ति ?

3. प्रश्नानां उत्तराणि लिखतः

- (क) लुब्धस्य किं नश्यति ?
- (ख) कस्यां अरोचमानायां सर्वं कुलं न रोचते ?
- (ग) कस्य राज्यं नश्यति ?
- (घ) सिंहः कुत्र वसति स्म ?
- (ङ) गुहायां कः वसति स्म ?
- (च) सिंह कस्मिन् समये गुहायाः समीपे आगतः ?

- (छ) भय संत्रस्त समये का : क्रिया : भवन्ति ?
 (ज) वसन्त सेना का अस्ति ?
 (झ) शाण्डिल्य : कः आसीत् ?
 (ञ) यमदूतः गणिकायाः जीवं कस्य शरीरे निदधाति?

4. पूर्ण वाक्येन उत्तरत :-

- (क) सुभाषितानि इति शब्दे कः प्रत्ययः?
 (ख) का :माधुर्यमेव जनयन्ति ?
 (ग) खरनखर : कस्य नाम अस्ति ?
 (घ) दधिपुच्छः कुत्र प्रतिवसति स्म ?
 (ङ) यमदूतः कस्य प्राणं हरति ?
 (च) लोक : किं भवतु ?

5. प्रश्रुत श्लोकस्य हिन्दी अनुवादं कुरुत

साहित्य संगीत कला विहीनः
 साक्षात् पशु पुच्छ विषाण हीनः।
 तृणं न खादन्नपि जीवमानः
 तद् भागधेयं परमं पशूनाम् ॥

6. अधोलिखितानि कथनानि कः/का कं / कां प्रति कथयति ?

- (क) अरे ,इयं प्रेतेन आविष्टा।

7. अधोलिखित शब्द रूपाणां रूपाणि लिखत :-

- (क) अस्मद् शब्दस्य प्रथमाया :द्विवचनस्य कः रूपः भवति ?
 (ख) युष्मद् शब्दस्य तृतीया बहुवचनस्य कः रूपः भवति ?
 (ग) इदम् पुलिङ्ग शब्दस्य पञ्चमी एकवचने कः रूपः भवति ?
 (घ) इदम् पुलिङ्ग शब्दस्य षष्ठी एकवचने कः रूपः भवति ?

8. खाद् धातोः समुचित रूपाणि लिखत(खाद् धातु के रूप लिखिए) :-

खादतु
.....	खादतम्
.....	खादाम

9. इष् धातोः समुचित रूपाणि लिखत(इष् धातु के रूप लिखिए) :-

इच्छति

..... इच्छथ

..... इच्छामि ||

10. निर्देशानुसारं उत्तरत (निर्देश के अनुसार उत्तर दिजिए)

(क) कृपणस्य सौख्यं नश्यति | (रेखान्कित पद आधृत्य प्रश्न निर्माणं कुरुत)

(ख) विद्या फ़लंकृपणस्य सौख्यम् | (श्लोकांशं पूर्यत)

(ग) राधा अपि नृत्यति (अव्यय पदं चिनुत)

(घ) मूर्ख वैद्यः! अलं परिश्रमेण | (कः कं प्रति कथयति लिखत)

(ङ) “भवन्त्यपेयाः”शब्दस्य (संधि विच्छेदं कुरुत)

11. प्रत्ययं योजयित्वा शब्दान् लिखत (प्रत्यय जोडकर शब्द लिखिए)

(क) हस् +क्त्वा

(ख) पठ् +क्त्वा

12. प्रत्ययं वियोज्य शब्दान् लिखत (प्रत्यय जोडकर शब्द लिखिए)

(क) रुचित्त्वा

(ख) भुत्त्वा

13. संधि विच्छेदं कुरुत (संधि विच्छेदं कुरुत):-

(क) कपीश्वरः

(ख) महेन्द्र :

(ग) लम्बोदर :

समय : 1 ½ घण्टे

पूर्णांक- 40

1. अपठित गद्यांश को पढ़कर उत्तर दीजिए ।

एकस्मिन् वृक्षे अनेके खगाः वसन्ति स्म । तस्य वृक्षस्य कोटरे एकः गृध्रः अपि वसति स्म । सः तु वृद्धः आसीत् अतः सः गृध्रः उत्पतितुम् असमर्थः आसीत् । एकदा गृध्रः बुभुक्षितः आसीत् । सः खगान् अवदत् – भो खगाः! अहम् बुभुक्षितः अस्मि भोजनं च वाञ्छामि । अहं युष्माकं शावकानां रक्षां करिष्यामि ।

क. वृक्षे के निवसन्ति ?

ख. गृध्रः कुत्र वसति स्म ?

ग. बुभुक्षितः गृध्रः खगान् किम् अवदत्?

घ. कः उत्पतितुं न शक्नोति ?

ङ. गृध्रः कथम् अस्ति ?

2. अपठित गद्यांश को पढ़कर उत्तर दीजिए

संसारे जनाः सुखम् इच्छन्ति । सुखं च धनेन एव प्राप्तुं शक्यते । अतः धनोपार्जनस्य आवश्यकता भवति । यस्य पार्श्वे धनं भवति सः सुखेन शेते । निर्धनं पुरुषं तु मित्राणि अपि त्यजन्ति । चौर्येण कपटेन च प्राप्तं धनं विनाशकरं भवति । कृषिकर्मणा , व्यापारेण परिश्रमेण च प्राप्तं धनं फलति । यद धनं फलति तेनैव सुखं मिलति । कदाचित् धनहीनोपि सुखी भवति । सुखम् तु मनसा अनुभूयते । यत्र संतोषः तत्रैव वस्तुतः सुखम् ।

क. संसारे के सुखम् इच्छन्ति ?

ख. सुखं केन प्राप्तुं शक्यते?

ग. केन प्राप्तं धनं विनाशकरं भवति ?

घ. केन प्राप्तं धनं फलति ?

ङ. वस्तुतः सुखं कदा भवति ?

3. प्रस्तुत श्लोकस्य हिन्दी अनुवादं कुरुत

“ गुणा गुणज्ञेषु गुणाः भवन्ति

ते निर्गुणं प्राप्य भवन्ति दोषा ।

सुस्वादुतोयाः प्रभवन्ति नद्यः

समुद्रमासाद्य भवन्त्यपेयाः ”॥

साहित्य संगीत कला विहीनः

साक्षात् पशु पुच्छ विषाण हीनः।

तृणं न खादन्नपि जीवमानः

तद् भागधेयं परमं पशूनाम् ॥
लुब्धस्य नश्यति यशःपिशुनस्य मैत्री
नष्टक्रियस्य कुलमर्थपरस्य धर्म ।
विद्याफलं व्यसनिनः कृपणस्य सौख्यम्
राज्यं प्रमत्तसचिवस्य नराधिपस्य ॥

4. प्रश्नानां उत्तराणि लिखत

- (क) व्यसनिनः किं नश्यति ?
(ख) कस्यां रोचमानायां सर्वं कुलं रोचते ?
(ग) सिंहस्य नाम किम् आसीत् ?
(घ) गुहायाः स्वामी कः आसीत् ?
(ङ) सिंह कस्मिन् समये गुहायाः समीपे आगतः ?
(च) हस्तपादादिका क्रियाः केषां न प्रवर्तन्ते
(छ) यमदूतः गणिकायाः जीवं कस्य शरीरे निदधाति ?
(ज) परहितनिरता के भवन्तु ?

5. शब्दार्थान् लिखत:-

जहाति पिशुनस्य वेपथुः, भोज्यम्, प्रयान्तु, यत्नः, निष्क्रान्त

6. श्लोकांशेषु रिक्तस्थानानि पूरयत :-

- (क) समुद्रमासाद्य।
(ख)वचः मधुरसूक्तरसं सृजन्ति ।
(ग) तद्भागधेयंपशूनाम् ।
(घ) विद्याफलंकृपणस्य सौख्यम् ।
(ङ) स्त्रियांसर्वं तद्कुलम् ।

7. मञ्जूषातः अव्ययपदं चित्वा वाक्यानि पूरयत :-

सदा, बहिः, दूरं, तावत्, तर्हि, तदा

- (क) यदा दशवादनं भवति छात्राः विद्यालयं गच्छन्ति ।
(ख) सूर्यः पूर्वदिशायाम् उदेति ।
(ग) शृगालः गुहायाः आसीत् ।
(घ) स च यावत् पश्यति, सिंह पदपद्भतिः गुहायां प्रविष्टा दृश्यते ।
(ङ) शृगालः अपि ततः पलायमानः अपठत् ।

(च) यदि सफलताम् इच्छसि आलस्यं त्यज ।

8. सन्धिविच्छेदं कुरुत –

तत्रैव, भगवन्नयम्, श्वासश्च, खल्वकृतज्ञाः, सप्तैताः, करोतीति, कस्मिंश्चित्, क्षुधार्तः, तच्छ्रुत्वा,
हस्तपादादिकाः

9. अधोलिखितानि कथनानि कः/का कं / कां प्रति कथयति ?

(क) कुत्र कुत्र रामिलक :

(ख) विषवेगाःशतम्

1. अपठित गद्यांश को पढ़कर उत्तर दीजिए

संसारे जना : सुखम् इच्छन्ति | सुखं च धनेन एव प्राप्तुं शक्यते | अतः धनोपार्जनस्य आवश्यकता भवति | यस्य पार्श्वे धनं भवति सः सुखेन शेते | निर्धनं पुरुषं तु मित्राणि अपि त्यजन्ति | चौर्येण कपटेन च प्राप्तं धनं विनाशकरं भवति | कृषिकर्मणा , व्यापारेण परिश्रमेण च प्राप्तं धनं फलति | यद् धनं फलति तेनैव सुखं मिलति | कदाचित् धनहीनोपि सुखी भवति | सुखम् तु मनसा अनुभूयते | यत्र संतोषः तत्रैव वस्तुतः सुखम् |

क. संसारे के सुखम् इच्छन्ति ?

ख. सुखं केन प्राप्तुं शक्यते?

ग. केन प्राप्तं धनं विनाशकरं भवति ?

घ. केन प्राप्तं धनं फलति ?

ङ . वस्तुतः सुखं कदा भवति ?

2. अपठित गद्यांश पठित्वा प्रश्नानां उत्तरं यच्छन्तु (अपठित गद्यांश को पढ़कर उत्तर दीजिए):-

देवदत्तः सुयोग्यः विनम्रः च छात्रः अस्ति | सः प्रातः उत्थाय मातरं पितरं च नित्यं नमति | सः प्रतिदिनं स्नानं कृत्वा ईश्वरं ध्यायति | तस्य पिता एकस्मिन् प्राथमिक विद्यालये शिक्षकः अस्ति | तस्य माता धार्मिकी अस्ति | अनुजस्य नाम यज्ञदत्तः अस्ति | तस्य एका अग्रजा अस्ति | सा विनम्रा रूपवती च अस्ति | देवदत्तस्य परिवारः आदर्शपरिवारः अस्ति |

(क) कः सुयोग्यः विनम्रः च अस्ति ?

(ख) देवदत्तस्य सकलः परिवारः कीदृशः अस्ति ?

(ग) यज्ञदत्तः कः अस्ति ?

(घ) देवदत्तः कं ध्यायति ?

(ङ) देवदत्तस्य पिता किं कार्यं करोति ?

3. प्रस्तुत श्लोकस्य हिन्दी अनुवादं कुरुत

लुब्धस्य नश्यति यशःपिशुनस्य मैत्री

नष्टक्रियस्य कुलमर्थपरस्य धर्म |

विद्याफलं व्यसनिनः कृपणस्य सौख्यम्

4. प्रश्नानां उत्तराणि लिखत

- (क) कस्य अवश्यं विनाशः भवति ?
(ख) सरस्य नाम किम् आसीत् ?
(ग) कैः सगतिं कुर्वित ?
(ख) व्यसनिनः किं नश्यति ?
(ग) कस्यां रोचमानायां सर्वं कुलं रोचते ?
(घ) अर्थपरस्य किं नश्यते ?

5. शब्दार्थान् लिखत:-

जीवमान विषाणहीनः सृजन्ति मैवम्, अपायः, मूढैः अन्तरे

6. श्लोकांशेषु रिक्तस्थानानि पूर्यत :-

- (क) समुद्रमासाद्य|
(ख)वचः मधुरसूक्तरसं सृजन्ति |
(ग) तद्भागधेयंपशूनाम् |
(घ) विद्याफलं.....कृपणस्य सौख्यम् |
(ङ) स्त्रियांसर्वं तद्कुलम् |

7. प्रश्नानां उत्तराणि लिखत

- क) कस्य अवश्यं विनाशः भवति ?
ख) सरस्य नाम किम् आसीत् ?
ग) कैः सगतिं कुर्वित ?
घ) “बिलस्य वाणी न कदापि मे श्रुता” इति पाठे कस्य चातुर्यं निरूपितम् ?
ङ) पञ्चतन्त्रस्य लेखकः कः ?

8. सन्धिविच्छेदं कुरुत –

हरीशः, गुणेशः, करोतीति, देवेशः

9. अधोलिखितानि कथनानि कः/का कं / कां प्रति कथयति ?

- (क) यूयं भस्म खादत